

Sedmična kolumna visokog predstavnika za BiH Christiana Schwarz- Schillinga: “Neka siromaštvo bude prošlost”

Napisao: Christian Schwarz-Schilling

Kada bih ja bio političar u Bosni i Hercegovini, imao bih jedan primarni cilj – da okončam siromaštvo. Međutim, jasno je da danas ova zemlja ne uživa sve prednosti reformi slobodnog tržišta.

Razlog je jasan. Mnoge od ovih reformi su započete bez entuzijazma ili djelimično. Slobodno tržište možete uspješno promovirati samo ako vam je jasno šta je njegova svrha – a njegova svrha je stvaranje prosperiteta, čak i ako to u kratkoročnom periodu uključuje teškoće.

Izvjesni elementi dugoročnog prosperiteta su ostvareni. Konvertibilna marka je transformirala komercijalno okruženje u Bosni i Hercegovini gotovo trenutačno; uvođenje PDV-a je osiguralo sposobnost vlasti da pružaju javne usluge (pod uslovom da se novac ne traći); a skromni investicijski kapital koji Bosna i Hercegovina trenutno privlači pomaže da se održi konstantan ekonomski rast.

Ukoliko ste stranački lider – sa dobrom platom, lijepim stanom, vikendicom, skupim automobilom i ostalim pogodnostima – ove lične udobnosti se mogu činiti gotovo dovoljnim da se opravda stavljanje ekonomije u drugi plan te fokusiranje na

ostale stvari, kao na primjer kako osigurati najveći broj ministarstava u novoj vlasti.

Ali, ukoliko niste stranački lider, vjerovatno ste manje optimistični kada je u pitanju stanje ekonomije. Nema dovoljno radnih mjesta i ima previše siromaštva.

Da bi se otvorila nova radna mjesta, da bi se privukle investicije i potaknula nova preduzeća da otvore svoja vrata te kako bi siromaštvo postalo prošlost, političke strukture – osobe izabrane na funkcije 1. oktobra – moraju se fokusirati na ekonomske reforme u mjeri neviđenoj do sada.

Međutim, brzi pregled izjava datih za javnost od strane stranačkih lidera tokom protekle tri sedmice otkriva malo interesa za stanje u kojem je ekonomija kao i potpuno zanemarivanje potrebe za otvaranjem novih radnih mjesta.

U postojećoj globalnoj ekonomskoj klimi, Bosna i Hercegovina neće povratiti svoje ekonomske izgledе oživljavanjem svoje nekad moćne teške industrije; Bosna i Hercegovina će osigurati prosperitet razvojem konkurentnih malih i srednjih preduzeća, a ona mogu uspjeti samo ako se unaprijedi poslovno okruženje. Zbog toga je, na primjer, tako važno donijeti savremen Zakon o obligacionim odnosima.

Političke stranke su bili veoma glasne govoreći o tome s kim hoće ili s kim neće dijeliti vlast – ali jesu li izrazile bilo kakvi mišljenje u vezi sa Zakonom o obligacionim odnosima, koji predstavlja temelj za tranziciju ka slobodnom tržištu, ili, da kažemo, o centraliziranju supervizije banaka, kako bi male štedišе bile zaštićene?

Mnogi političari su prije i poslije uvođenja PDV-a imali mnogo da kažu u vezi sa time da li bi trebali postojati izuzeci i nulta stopa. Međutim, od izbora, samo su politički direktori Vijeća za implementaciju mira naglasili hitnost uspostavljanja Državnog fiskalnog vijeća kako bi se osigurala veća fiskalna odgovornost. Ne smijemo zaboraviti da prihodi od PDV-a dolaze

od građana i treba da idu nazad njima. Pa ipak, bez odgovarajuće fiskalne koordinacije između države, entiteta, Distrikta Brčko, kantona i općina, ovaj novac neće biti utrošen na najefikasniji način, na usluge koje su potrebne građanima.

Čini se da političari imaju više nego dovoljno vremena i energije da protrate na razgovore o njihovim vlastitim radnim mjestima – ko će biti ministar ili zamjenik ministra; koje saradnike mogu imenovati na ovu ili onu funkciju; i koliko bi dugo nakon napuštanja funkcije trebali nastaviti primati platu – ali očito im nedostaje vremena da razgovaraju o radnim mjestima za ostatak stanovništva.

Ovo je više nego iritirajuće – jer svaki dan kašnjenja u povratku na posao provedbe ekonomskih reformi predstavlja još jedan dan kašnjenja u stvaranju novih radnih mjesta. Štaviše, kada stranački lideri najavljaju da će odustati od ključnih reformi ukoliko novi uslovi ne budu ispunjeni oni, ustvari, objavljuju potencijalnim investitorima da Bosna i Hercegovina nije zemlja u koju treba investirati svoj novac – jer ona nije mjesto gdje se poštuju dogovori.

Oni koji su izabrani 1. oktobra bi trebali imati jedan cilj – da učine da siromaštvo u ovoj zemlji bude prošlost. Oni to mogu ostvariti, ali samo ukoliko počnu razgovarati o – i raditi na – stvarima koje su bitne za sve građane, a ne samo stvarima koje su bitne za malu grupu moćnih osoba s dobrim vezama.

Christian Schwarz-Schilling je visoki predstavnik međunarodne zajednice i specijalni predstavnik Evropske unije u Bosni i Hercegovini.